

UITGEVERIJ DEVIANT BIEDT MBO-STUDENTEN METHODES OM IN
VERKORTE TIJD NAAR HET GEWENSTE NIVEAU TOE TE WERKEN

Compact-methodes voor studenten met minder onderwijstijd

Jelte Folkertsma, hoofdredacteur van de redactie rekenen, brengt het ontwikkelproces in kaart.

Steeds meer mbo-studenten kozen de afgelopen jaren voor een beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Een ontwikkeling die binnen de onderwijswereld voor uitdagingen zorgt. Want hoe leer je studenten hetzelfde in kortere tijd, waarbij ook nog de nadruk moet liggen op het werkende leven? En die 'kortere tijd' gaat niet enkel op voor BBL'ers. Want ook veel studenten die een beroepsopleidende leerweg (BOL) volgen, moeten vaak met te weinig tijd toewerken naar het examen. De oplossing van Uitgeverij Deviant: compacte varianten van haar reguliere lesmethodes, toegespitst op studenten met minder onderwijstijd. **BAS WOLTERS**

STIJGENDE CIJFERS, STIJGENDE VRAAG

Het aantal studenten dat kiest voor een beroepsbegeleidende leerweg stijgt al jaren. Niet gek, gezien de voordelen. Studenten mogen namelijk direct aan het werk bij hun leerwerkplek, krijgen vaak een volledig salaris uitbetaald en hebben na hun studie grotere kans op een contract. Geen wonder dat ook de vraag naar lesmethodes speciaal voor deze groeiende groep blijft toenemen.

Dit zag ook mbo-specialist Uitgeverij Deviant. 'We wisten dat de vraag naar geschikt materiaal voor studenten met weinig onderwijstijd enorm was', aldus Ruud van den Belt, uitgever Nederlands binnen de educatieve uitgeverij. 'Daarom hebben we meerdere BBL-bijeenkomsten georganiseerd, om in gesprek te gaan met docenten, om te horen waar ze tegenaan lopen en om te kijken wat wij als uitgeverij voor hen

konden betekenen.' Een heleboel, zo bleek. Daarom besloot Uitgeverij Deviant een geheel nieuw fonds op te zetten, met compacte methodes die BBL-studenten de mogelijkheid bieden om in verkorte tijd toch naar het gewenste niveau toe te werken. Deze methodes kregen een passende toevoeging in hun naam: 'Compact'.

'We zijn begonnen om de kenmerken van de doelgroep helder te krijgen', zegt Jelte Folkertsma, hoofdredacteur van de redactie rekenen. 'Studenten die een BBL-opleiding volgen, kunnen meestal wat beter zelfstandig werken in vergelijking tot BOL-studenten.' Daarnaast speelt leeftijd een rol. De BBL-student bevindt zich in een zeer uiteenlopende leeftijdscategorie: 'Een BBL-student kan zestien of achttien jaar zijn, maar ook zestig. Qua aanspreekvorm wilden we daarom volwassener zijn', aldus Van den Belt. 'Maar ook wat betreft de inhoud. Aangezien BBL-studenten al midden in het werkende leven zitten, wilden we de lesstof in het geheel naar de beroepscontext trekken.'

ÉÉN COMPACTE LEERLIJN VOOR ALLE STUDENTEN

Hoewel deze Compact-methodes in eerste instantie toegespitst waren op BBL-studenten, werd al snel duidelijk dat er tevens vanuit BOL-opleidingen veel animo voor was. Niet alleen omdat het aantal lesuren ook daar soms beperkt is, maar ook omdat studenten de beroepscontext aantrekkelijk vinden. Daarnaast biedt de verkorte leerlijn zowel BBL- als BOL-docenten de kans om educatieve uitstapjes te maken naar onderwerpen buiten de verplichte lesstof om. En wat wil je als docent nog meer: een compacte methode die compleet is én de ruimte biedt voor alternatieve lesactiviteiten. Van den Belt: 'Onze methodes wilden we zo inrichten dat

docenten gemakkelijker de keuze kunnen maken in hoe zij de leerstof aanbieden.' Op die manier kunnen ze een leertraject uitstippelen dat beter aansluit bij de persoonlijke situatie en behoeftes van al hun studenten.

TOEGESPITSTE DIDACTIEK EN TAKENSTRUCTUUR

De oplossing in Compact behelst vernieuwende didactische principes. Evenals een vernieuwde indeling. Waar de verschillende onderdelen van de lesstof elkaar in de reguliere methodes nog cumulatief opvolgden, is er bij de Compact-methodes bewust gekozen voor een takenstructuur, waarbij studenten de verschillende taken onafhankelijk van elkaar voltooien.

WE ONDERZOCHTEN WAAR STUDENTEN MET WEINIG STUDIETIJD TEGENAAN LIEPEN

'Bovendien, en dat is het echte vernieuwende aan de Compact-methodes', aldus uitgeefdirecteur Rieke Wynia, 'zetten we volledig in op de eigen verantwoordelijkheid van de student. Na het bewust activeren van voorkennis bepaalt de student welke leerdoelen hij al wel of niet beheerst. Als een student denkt iets te beheersen, kan hij dat middels de eindopdracht in de taak bewijzen. Schat de student echter in om eerst oefening nodig te hebben, dan begint hij gewoon bij het begin. Valt de eindopdracht tegen? Dan reflecteert de student op zijn fouten en gaat hij alsnog oefenen met dat wat misging. Aansluitend krijgt hij opnieuw de kans om te bewijzen dat hij de vaardigheden beheerst.' »

Student met het boek van Starttaal Compact

TIJDWINST, EIGENAARSCHAP EN MOTIVATIE

Studenten krijgen zo de mogelijkheid om taken die ze relatief eenvoudig vinden, versneld af te ronden. Dit levert tijdwinst op; tijd die ze kunnen besteden aan taken waar ze moeite mee hebben of zelfs aan een ander vak. Het draagt bij aan meer eigenaarschap en verantwoordelijkheid

DE OPLOSSING: EEN NIEUW FONDS VOOR DE ONTWIKKELING VAN COMPACTE METHODES VOOR BBL-STUDENTEN

van de studenten van en voor hun persoonlijke leerontwikkeling. Wat weer een positieve uitwerking heeft op de motivatie, zegt Wynia: 'Het is frustrerend als je met vaardigheden moet oefenen waarvan je weet dat je ze al beheerst, terwijl je moet wachten op wat je moeilijk vindt. En dat geldt natuurlijk voor alle studenten.

Daarom snap ik het succes van deze methodes in BOL-opleidingen.'

Ook voor de docent levert deze werkwijze voordelen op. Door de onafhankelijke takenstructuur kan hij beslissen met welke taak zijn studenten beginnen en zo de volgorde van de lesstof vormgeven. Bovendien krijgt hij, doordat zijn studenten werken met leerdoelen, duidelijk inzicht in wie waarbij hulp nodig heeft. Dat betekent dat de docent gericht uitleg kan geven en soms zelfs onderwerpen kan overslaan. Een meerwaarde die zich vooral laat zien in de online versies van de Compact-methodes. Op het online methodeplatform Studiereader kunnen de studenten hun opdrachten maken én zelf nakijken, waardoor ze direct leren van gemaakte fouten. Daarbij krijgt de docent direct inzicht in de resultaten van zijn studenten. Zo ziet hij meteen waar knelpunten liggen.

COMPACT MAAR COMPLEET

Dat het ontwikkelen van een geschikte methode voor studenten met minder onderwijstijd betekent dat je keuzes moet maken,

weet Wynia uit eigen ervaring: 'De grootste hindernis van een methode is overcompleet willen zijn.' Daarom heeft de uitgeverij bepaalde didactische principes uit andere methodes minder dwingend gemaakt.

Zo is samenwerken en de inzet van peerfeedback vaker optioneel voor studenten en ligt de focus in de compacte methodes meer op zelfstandig werken. 'Om goed peerfeedback te kunnen geven is een klassenklimate nodig. Het is belangrijk dat studenten veel op school zijn en elkaar vaak zien. Als je weinig onderwijstijd hebt, is die gezamenlijke basis er veel minder', aldus Folkertsma. In Compact wordt meer gerekend op de eigen verantwoordelijkheid van de studenten zelf. En die verantwoordelijkheid kan ook inhouden dat een student zijn medestudenten buiten de les om feedback op gemaakte opdrachten vraagt.

Maar ook sommige vakspecifieke onderdelen zijn, omwille van het compacte karakter van de methode, weggelaten. Zo is het schrijven van een werkstuk of verslag een belangrijke vaardigheid, aldus Wynia, 'maar daarmee oefenen studenten ook in

andere vakken. Daarom bieden we wel criteria voor het schrijven van een werkstuk, maar hebben we dit onderdeel niet opgenomen in onze compacte methode Nederlands.' Wat een groot voordeel oplevert: 'Hierdoor krijgt de docent de ruimte om af en toe eigen leerstof in te brengen. En daar is veel behoefte aan.'

DE VERENIGING VAN DIDACTIEK EN PRAKTIJK

Uitgeverij Deviant ontwikkelt haar methodes in rondes. In de eerste ontwikkelronde lag de focus op de vakken Nederlands en rekenen, waarvoor ze inmiddels respectievelijk Starttaal Compact, Starttaal Compact in Studiereader, Startrekenen

ZO BLIJFT OOK EEN UITGEVERIJ ZICH ONTWIKKELEN ALS ONDERWIJSKUNDIGE ORGANISATIE

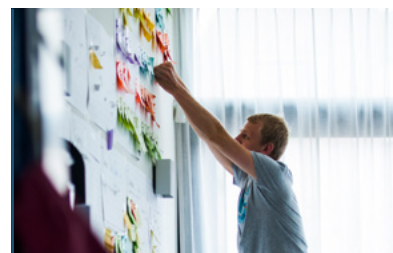
Compact en Startrekenen Compact in Studiereader heeft uitgebracht. In ronde twee volgden burgerschap, Engels en Duits. De Compact-methodes voor deze vakken zijn bijna voltooid en zijn beschikbaar voor volgend schooljaar.

Dat de Compact-methodes en hun methodiek goed aanslaan, blijkt uit

de positieve reacties die de uitgeverij krijgt. Niet alleen uit de hoek van de BBL-opleidingen dus, maar zeker ook vanuit de beroepsopleidende leerweg. Steeds meer BOL-studenten en -docenten gebruiken Compact in hun opleiding. Het vergroten van het eigenaarschap, de keuzevrijheid en de tijdwinst dragen ook hier bij aan een efficiëntere invulling van het leerproces.

Dat deed de uitgeverij besluiten om de didactische principes die centraal staan in de Compact-methodes mee te nemen in de ontwikkeling van nieuwe methodes. Bijvoorbeeld in Engels Compact in Studiereader, een methode die bewust wordt uitgegeven voor zowel BBL-opleidingen als BOL-opleidingen. Dit toont aan dat niet alleen het onderwijs, maar ook Uitgeverij Deviant zelf zich ontwikkelt. Namelijk in haar rol van onderwijsdeskundige, die tracht de nieuwste kennis te verenigen met de schoolpraktijk. Wynia: 'Wij zijn ervoor verantwoordelijk dat onze methodes praktisch haalbaar zijn in de klas, dat docenten en studenten ermee kunnen omgaan en dat de manier waarop we de lesstof presenteren aantoonbaar leidt tot meer leereffect en meer motivatie. Wij hebben geleerd dat we de didactische principes en de praktische werkbaarheid naar elkaar toe moeten brengen.' Een les die in de Compact-methodes met verve is doorgevoerd. ■

DE AUTEUR IS COMMERCIEEL TEKSTSCHRIJVER

Samenvatting in bullets

- > Steeds meer mbo-studenten kiezen voor een BBL-opleiding. Veel BOL-studenten moeten vaak met te weinig tijd toewerken naar het examen.
- > Daarom besloot Uitgeverij Deviant een nieuw fonds op te zetten, met compacte methodes waarmee studenten in verkorte tijd naar het gewenste niveau toe kunnen werken: de Compact-methodes.
- > Deze Compact-methodes waren in eerste instantie toegespitst op BBL-studenten, maar ook vanuit BOL-opleidingen was er veel animo voor.
- > De methodes hebben vernieuwde didactische principes en een vernieuwde indeling.
- > Studenten krijgen de mogelijkheid om taken versneld af te ronden. Dit draagt bij aan meer eigenaarschap, verantwoordelijkheid en motivatie.
- > De docent kan gericht uitleg geven en hulp bieden, waardoor hij ook ruimte krijgt voor alternatieve lesactiviteiten.
- > Vanwege de positieve ontvangst van de Compact-methode heeft Uitgeverij Deviant besloten om de gebruikte didactische principes door te voeren in nieuwe methodes die worden ontwikkeld.
- > Dit toont aan dat niet alleen het onderwijs, maar ook Uitgeverij Deviant zelf zich ontwikkelt als onderwijsdeskundige, die tracht de nieuwste kennis te verenigen met de schoolpraktijk.

Aan deze bijdrage werkten mee

- > Jelle Pol, Directeur-eigenaar
- > Rieke Wynia, Uitgeefdirecteur
- > Ruud van den Belt, Uitgever Nederlands
- > Mariska Wiersma, Uitgever Engels en Duits, Hoofd Voorlichting en Verkoop,
- > Mirjam IJzerman, Redacteur Engels
- > Jelte Folkertsma, Hoofdredeacteur rekenen
- > Sari Wolters, Hoofdredeacteur rekenen
- > Martine Knijnenberg, Redacteur rekenen

Voor vragen kunt u mailen naar voorlichting@uitgeverij-deviant.nl